

Sadržaj

UVOD U PATOLOGIJU	17
OPŠTA PATOLOGIJA	23
BOLEST I UZROCI BOLESTI	25
1. SPOLJAŠNJI UZROČNICI BOLESTI	25
a) Poremećaji prouzrokovani ishranom	25
b) Fizički faktori	26
c) Hemijsko-toksični činioci	27
d) Biološki agensi kao uzročnici bolesti	27
e) Socijalni faktori	27
2. UNUTRAŠNJI FAKTORI	28
POREMEĆAJ CIRKULACIJE KRVI I LIMFE	29
AKTIVNA HIPEREMIJA (Hyperaemia activa seu arterialis) (Arterijska ili kongestivna hiperemija)	30
PASIVNA HIPEREMIJA (Hyperaemia passiva seu venosa) (Venska hiperemija ili cyanosis)	31
ANEMIJA (Anaemia)	33
KRVARENJA (Haemorrhagia)	33
OBIM I SEDIŠTE KRVARENJA	34
ŠOK (Shock)	36
1. Centralizacija krvotoka	36
2. Stadijum decentralizacije krvotoka	36
3. Ireverzibilni šok	37
TROMBOZA (Thrombosis)	37
Patogeneza tromboze	37
EMBOLIJA (Embolia)	39
1. Trombna embolija	40
2. Masna embolija	41
3. Vazдушna i gasna embolija	41

4. Embolije ćelijama.....	42
5. Embolije bakterijama.....	42
6. Embolije stranim telima.....	42
7. Embolije parazitima.....	42
INFARKT (Infarctus).....	42
OPŠTA PATOLOGIJA EDEMA.....	46
1. HIDRODINAMSKI EDEM (Hidrostatski, zastojni edem).....	46
2. ONKOTSKI EDEMI.....	46
3. DIZORIČNI EDEMI.....	46
4. OSMOTSKI EDEMI.....	47
5. EDEMI NASTALI USLED BLOKADE PROTICANJA LIMFE.....	47
6. MULTIFAKTORNI EDEMI.....	47
7. EDEM USLED GLADI.....	47
8. TOKSIČNI I ZAPALJENSKI EDEMI.....	48
POREMEĆAJ ISHRANE TKIVA I PROMETA MATERIJE.....	49
ATROFIJA (Atrophia).....	49
1. Fiziološka atrofija.....	49
2. Patološke atrofije.....	49
DISTROFIJA ILI DEGENERACIJA (Dystrophia, degeneratio).....	50
1. Poremećaj sadržaja vode u ćeliji.....	51
2. Promene u ćeliji usled abnormalnog nakupljanja raznih supstancija.....	51
TALOŽENJE SOLI I STVARANJE KONKREMENATA.....	54
1. TALOŽENJE KALCIJUMOVIH SOLI.....	54
a) Posebna svojstva tkiva.....	54
b) Poremećaj metabolizma kalcijuma (metastatska kalcifikacija)	54
c) Idiopatska kalcifikacija (nepoznate etiologije).....	54
2. TALOŽENJE SOLI MOKRAĆNE KISELINE.....	55
3. STVARANJE KAMENOVA ILI KONKREMENATA.....	

(CALCULOSIS)	55
Žučni kamenovi (cholelithiasis)	56
NEKROZA (Necrosis)	58
VRSTE NEKROZE	58
1. Koagulaciona nekroza	58
2. Kolikvaciona nekroza	59
3. Kazeozna nekroza (sirasta nekroza, kazeifikacija)	59
4. Enzimaska nekroza	59
5. Fibrinoidna nekroza	59
6. Gangrenozna nekroza	59
HIPERTROFIJA I HIPERPLAZIJA (Hypertrophia et Hyperplasia) ...	61
HIPERTROFIJA (Hypertrophia)	61
HIPERPLAZIJA (Hyperplasia)	63
METAPLAZIJA (Metaplasia)	65
DIREKTNA METAPLAZIJA – NEPOSREDNA	65
INDIREKTNA (NEOPLASTIČNA) METAPLAZIJA	65
TRANSPLANTACIJA (Transplantatio)	67
REGENERACIJA I REPARACIJA (Regeneratio et Reparatio)	69
REGENERACIJA (Regeneratio)	69
Regeneracija kože	70
Regeneracija sluzokože	70
Regeneracija jetre	70
Regeneracija mišića	70
Regeneracija nervnog tkiva	70
REPARACIJA (Reparatio)	71
Reparacija vezivnim tkivom (cikatrizacija - cicatrisatio)	71
ZAPALJENJE (Inflammatio)	73
TRAJANJE ZAPALJENJA	76
VRSTE ZAPALJENJA PREMA EKSUDATU	77

1. Serozno zapaljenje (Inflammatio Serosa)	77
2. Fibrinozno zapaljenje (Inflammatio Fibrinosa)	77
3. Gnojno zapaljenje (Inflammatio Purulenta)	77
4. Kataralno zapaljenje (Inflammatio catarrhalis)	78
5. Hemoragično zapaljenje (Inflammatio Haemorrhagica)	79
6. Putridno ili gangrenozno zapaljenje (Inflammatio Putridus seu gangraenosus)	79
ŠIRENJE ZAPALJENJA	79
IZLEČENJE AKUTNOG ZAPALJENJA	80
SPECIFIČNA ZAPALJENJA	80
Tuberkuloza (Tuberculosis)	80
OPŠTA PATOLOGIJA TUMORA	86
DEFINICIJA TUMORA	86
OSOBINE TUMORSKE ĆELIJE	87
MORFOLOŠKE KARAKTERISTIKE TUMORSKE ĆELIJE	87
Veličina maligne ćelije	88
Jedro	88
Citoplazma	88
DEOBE TUMORSKIH ĆELIJA	88
FUNKCIJA TUMORSKE ĆELIJE	88
BIOHEMIJSKE OSOBINE TUMORSKE ĆELIJE	89
Prekancerske lezije	89
Carcinoma in situ (intracpitelni karcinom)	89
Makroskopski invazivni karcinom	90
Prenošenje u limfne čvorove	90
Mikroskopski invazivni karcinom	90
Multipli tumori	90
GRAĐA TUMORA	90
MAKROSKOPSKI IZGLED TUMORSKOG IZRAŠTAJA	91

Cirkulatorne promene	92
Nekroza u tumoru	92
Degenerativne promene	92
NAČIN RASTA TUMORA	93
METASTAZE	93
Putevi metastaziranja	93
DIJAGNOZA TUMORA	95
KLASIFIKACIJA TUMORA	96
SPECIJALNA PATOLOGIJA	99
PATOLOGIJA SRCA I KRVNIH SUDOVA	100
PATOLOGIJA ENDOKARDA	101
Endokarditis (Endocarditis) ✓	101
Nebakterijski trombotični endokarditis	104
PATOLOGIJA SRČANOG MIŠIĆA (MIOKARDA)	106
KARDIOMIOPATIJE (Cardiomyopathia)	109
Dilataciona kardiomiopatija	109
Hipertrofična kardiomiopatija	110
Restriktivna kardiomiopatija	110
DEKOMPENZACIJA SRCA (Decompensatio cordis)	110
Insuficijencija leve strane srca	111
Insuficijencija desne strane srca	112
COR PULMONALE	113
OBOLJENJA KORONARNIH ARTERIJA I ISHEMIJSKA BOLEST SRCA	114
UROĐENE SRČANE MANE	119
Defekt pretkomorne pregrade (defectus septi atrialis)	119
Defekt komorne pregrade (defectus septi ventricularis)	120
Perzistiranje arterijskog kanala (ductus arteriosus persistens)	120
Izolovana stenoza otvora plućne arterije (stenosis ostii arteriae pulmonalis)	121

Tetralogija Fallot (Tetralogia Fallot).....	121
Koarktacija aorte (coarctatio aortae).....	122
SRČANE MANE KAO POSLEDICA DEFORMITETA ZALISTAKA (STEČENE SRČANE MANE).....	122
Mitralna stenoza (stenosis ostii valvulae mitralis).....	122
Mitralna insuficijencija (insuffitientia ostii valvulae mitralis).....	124
Stenoza aortnog otvora (stenosis ostii aortae).....	125
Insuficijencija aortnog otvora (insuffittientio ostii aortae).....	125
Stenoza trikuspidalnog otvora (stenosis ostii venosi dextri)....	126
TUMORI SRCA.....	126
PATOLOGIJA PERIKARDA.....	127
Tumori perikarda.....	129
PATOLOGIJA KRVNIH I LIMFNIH SUDOVA.....	130
Arterioskleroza (arteriosclerosis).....	130
Ateroskleroza (atherosclerosis).....	130
Aneurizma (anenrysrna).....	133
Zapaljenje arterija (arteritis).....	135
Infektivni arteritis.....	136
Tuberkulozni arteritis.....	136
Sifilitični arteritis.....	137
Poliarteritis nodoza (polzarteritis nodosa).....	137
Wegenerova granulomatoza.....	138
Thrombangiitis obliterans (Buergerovo oboljenje).....	139
Arteritis džinovskih ćelija (arteritis temporalis).....	139
Zapaljenje vena.....	140
Zapaljenje limfnih sudova.....	141
PATOLOGIJA RESPIRATORNOG SISTEMA.....	142
PATOLOGIJA DISAJNIH PUTEVA.....	142
Laringitis (laryngitis).....	144

Zapaljenje dušnika (tracheitis).....	145
Zapaljenje bronhija (bronchitis)	145
Bronhijalna astma (astma bronchiale).....	146
Proširenje bronhija (bronchiectasia).....	147
PATOLOGIJA PLUĆA.....	148
Poremećaji cirkulacije u plućima	148
Plućna embolija, hemoragija i infarkt pluća	149
Oboljenja praćena promenom količine vazduha u plućima.....	151
Zapaljenje pluća (Pneumonia).....	152
Apsces pluća (Abscessus pulmonis).....	156
Tuberkuloza pluća (Tuberkulosis pulmonis).....	157
Tumori pluća.....	159
Karcinom bronha (carcinoma bronchi).....	159
PATOLOGIJA PLEURE	161
Hidrotoraks (hydrothorax).....	162
Hematotoraks (haematothorax).....	162
Pneumotoraks (pneumothorax).....	162
Zapaljenje pleure (pleuritis)	162
Tumori pleure	163
PATOLOGIJA DIGESTIVNOG TRAKTA.....	164
OBOLJENJA USTA.....	164
Akutni stomatitis (stomatitis acuta).....	164
Vezikularni stomatitis (stomatitis vesiculosa)	164
Aftozni stomatitis (stomatitis aphtosa).....	165
Candidiasis (moniliasis, soor).....	165
Gnojni stomatitis (stomatitis purulenta)	165
Apscesi usne duplje.....	165
Ulcerozni stomatitis (stomatitis ulcerosa)	165
Hronični stomatitis (stomatitis chronica).....	166

Tuberkuloza sluzokože usta	167
Aktinomikoza (Actinomycosis).....	167
Tumori usta	167
OBOLJENJA PLJUVAČNIH ŽLEZDA.....	168
Zapaljenja pljuvačnih žlezda (sialoadenitis)	168
Tumori pljuvačnih žlezda	169
PATOLOGIJA ŽDRELA I KRAJNIKA.....	169
Kataralna angina (angina catarrhalis)	169
Faringitis (pharyngitis)	170
Tumori krajnika	170
JEDNJAK (Oesophagus)	171
Divertikuli jednjaka.....	171
Ezofagitis (oesophagitis)	172
Variksi jednjaka (varices oesophagi).....	172
Tumori jednjaka	172
Ezofagitis (oesophagitis)	173
Variksi jednjaka (varices oesophagi).....	173
Tumori jednjaka	174
Akutni (stresni) ulkus želuca (ulcus acutum gasteri).....	175
Peptički (hronični) ulkus želuca (uleus chronicum pepticum ventriculi)	176
Tumori želuca	176
PATOLOGIJA CREVA	178
Enteritis regionalis (Crohnova bolest)	179
Hemoroidi (noduli haemorrhoidales)	180
Ulcerozni kolitis (colitis ulcerosa idiopatica)	180
Zapaljenje crvuljka (appendicitis)	181
Ilcus (illeus)	182
Tumori creva.....	183

PATOLOGIJA PERITONEUMA	185
PATOLOGIJA JETRE	186
Degenerativne promene u jetri	187
Masna metamorfoza ili masna degeneracija jetre	187
Glikogena infiltracija	187
Amiloidna degeneracija	188
CIRKULATORNI POREMEĆAJI U JETRI	188
NEKROZA (necrosis hepatis)	188
VIRUSNI HEPATITIS	189
HRONIČNI HEPATITIS (HEPATITIS CHRONICA)	191
Hronični perzistentni hepatitis (hepatitis chronica persistens)	191
Hronični aktivni (agresivni) hepatitis (hepatitis chronica activa seu aggressiva)	191
CIROZA JETRE (CIRRHOSIS HEPATIS)	192
EHINOKOKOZA JETRE (ECHINOCOCCUS HEPATIS).....	194
TUMORI JETRE.....	194
PATOLOGIJA ŽUČNE KESE I ŽUČNIH VODOVA.....	196
AKUTNI HOLECISTITIS (CHOLECYSTITIS ACUTA).....	196
HRONIČNI HOLECISTITIS (CHOLECYSTITIS CHRONICA)	196
KONKREMENTI U ŽUČNOJ RESICI (CHOLELITHIASIS)	196
TUMORI ŽUČNE KESICE	197
PATOLOGIJA PANKREASA	198
AKUTNA HEMORAGIČNA NEKROZA PANKREASA (NECROSIS HAEMORRHAGICA ACUTA PANCREATIS)	198
HRONIČNI PANKREATITIS (PANCREATITIS CHRONICA)	198
TUMORI PANKREASA	199
PATOLOGIJA URINARNOG SISTEMA	200
NEFROZA (NEPHROSIS)	200
NEFROTSKI SINDROM	200
PIJELONEFRITIS (PYELONEPHRITIS).....	201

TUBERKULOZA BUBREGA (TUBERCULOSIS RENIS)	205
GLOMERULONEFRITIS (GLOMERULONEPHRITIS)	206
Etiopatogeneza	206
INTERSTICIJSKI NEFRITIS (NEPHRITIS INTERSTITIALIS)	207
HIDRONEFROZA (HYDRONEPHROSIS)	207
INSUFICIJENCIJA BUBREGA	208
TUMORI BUBREGA	209
ZAPALJENJE MOKRAĆNE BEŠIKE (Urocystitis)	210
KALKULOZA MOKRAĆNIH PUTEVA	211
PATOLOGIJA ŽENSKIH POLNIH ORGANA	212
PATOLOGIJA JAJNIKA I JAJOVODA	212
Zapaljenje jajnika (oophoritis)	212
Zapaljenje jajovoda (salpingitis)	213
Tumori jajnika	214
ZAPALJENJE SLUZOKOZE MATERICE (ENDOMETRITIS)	214
TUMORI MATERICE	214
Benigni tumori materice	214
Maligni tumori materice	215
PATOLOGIJA DOJKE	217
AKUTNO ZAPALJENJE DOJKE (MASTITIS ACUTA)	217
TUBERKULOZNO ZAPALJENJE DOJKE (MASTITIS TUBERCULOSA)	218
KRVARENJE IZ MLEČNE ŽLEZDE	218
(MAMMA SANGUINANS)	218
GINEKOMASTIJA	218
TUMORI DOJKE	218
Adenom (adenoma glandulae mammae)	218
Fibroadenom (fibroadenoma glandulae mammae)	219
Papilom (papilloma)	219

Karcinom dojke (carcinoma glandulae mammae).....	219
PATOLOGIJA MUŠKIH POLNIH ORGANA	221
SEMENICI (TESTISI).....	221
KRIPTORHIZAM (CRYPTORCHISMUS)	222
PASEMENIK (EPIDIDYMIS).....	222
PROSTATA (KESTENJAČA).....	223
BENIGNA HIPERPLAZIJA PROSTATE	224
PATOLOGIJA MUŠKIH SPOLJNIH GENITALIJA	225
Balanitis	225
Sifilis (syphilis).....	225
Karcinom glansa penisa	225
Fimoza penisa	226
PATOLOGIJA CENTRALNOG I PERIFERNOG NERVNOG SISTEMA	227
KRVARENJE U MOZGU (APPOPLEXIA CEREBRI)	228
ANEURIZME MOŽDANIH ARTERIJA	229
Mikotične aneurizme	229
Arteriosklerotične (vretenaste) aneurizme	230
Urođene aneurizme krvnih sudova mozga.....	230
INFARKT MOZGA (INFARCTUS CEREBRI - ENCEPHALOMALATIA)	231
HIDROCEFALUS (HYDROCEPHALUS).....	232
LEPTOMENINGITIS	232
TUBERKULOZNI MENINGITIS (MENINGITIS TUBERCULOSA)	234
ENCEFALITIS (ENCEPHALITIS)	235
Akutni virusni encefalitis (encephalitis acuta viralis)	235
MULTIPLA SKLEROZA (SCLEROSIS MULTIPLEX).....	235
POLYOMYELITIS ANTERIOR ACUTA (DEČJA PARALIZA).....	235
TUMORI CENTRALNOG NERVNOG SISTEMA.....	236

PATOLOGIJA KOŠTANO-ZGLOBNOG SISTEMA.....	237
OBOLJENJA KOSTIJU	237
Zapaljenja kostiju (osteomyelitis)	237
Rahitis.....	239
Radijacioni osteitis.....	240
Tumori kostiju	240
OBOLJENJA ZGLOBOVA	241
Degenerativne artropatije	241
Artritis	244
Bakerova cista	246
Burzitis.....	247
Tendosinovitis.....	247
PATOLOGIJA KOŽE I MIŠIĆA.....	248
LUPUS ERITEMATOSUS (LUPUS ERITHEMATOSUS)	249
Hronični diskoidni lupus eritematodes	249
Sistemski lupus eritematosus	250
PROGRESIVNA SISTEMSKA SKLEROZA ILI SKLERODERMIJA (SCLERODERMIA).....	250
Sklerodermija cirkumskripta (morfea).....	250
Sistemska sklerodermija	251
DERMATOMIOZITIS (POLYMYOSITIS)	251
TUMORI KOŽE	252
Fibrom	252
Lipom (lipoma).....	252
Hemangiom (haemangioma).....	253
Papilom (papilloma).....	253
Karcinom bazalnih ćelija (carcinoma basocellulare)	253
Karcinom kože poreklom od pločasto slojevitog epitela (carcinoma planocellulare)	253
Melanoma malignum	254

HEMATOPOEZNI I LIMFOIDNI SISTEM	256
POREMEĆAJ CRVENIH KRVNIH ZRNACA	256
Anemija (anaemia)	256
Supresija koštane srži	258
Pancitopenija i aplastična anemija	258
Policitemija vera (polycitaemia vera).....	258
POREMEĆAJI U BELOJ KRVNOJ LOZI	259
Maligni limfom (lymphoma malignum).....	259
Hoćkinova bolest (morbus Hodgkin)	260
Leukemije	261
Mijeloidna metaplazija	261
Hemoragična dijateza.....	262
Discminovana intravaskularna koagulopatija (DIK).....	262
PATOLOGIJA ENDOKRINOLOGIJSKOG SISTEMA.....	263
HIPOFIZA.....	263
Dijabetes insipidus.....	264
Tumori hipofize	264
NADBUBREŽNA ŽLEZDA (GLANDULA SUPRARENALIS)	265
Tumori nadbubrežnih žlezda	266
ŠTITASTA ŽLEZDA (GLANDULA THYREOIDEA).....	266
Zapaljenje štitaste žlezde (thyreoiditis)	266
Strume - guše	267
Struma difuza - Bazedovljeva bolest (Morbus Basedowi).....	267
Tumori štitaste žlezde	268
PARATIREOIDEA (GLANDULA PARATHYREOIDEA).....	268
TIMUS (THYMUS)	269
AKUTNA RADIJACIONA BOLEST (RADIJACIONI SINDROM), BOLEST ZRAČENJA	269
TERMINOLOGIJA	272

ISPITNA PITANJA IZ PATOLOGIJE..... 280